

Oud-Utrecht

Juryrapport Utrecht Profielwerkstukkenprijs 2014

In 2012 werd de Utrecht Profielwerkstukkenprijs in het leven geroepen, als gezamenlijk initiatief van de Vereniging Oud-Utrecht en Het Utrechts Archief. Doel was om jongeren kennis te laten maken met de geschiedenis van de provincie Utrecht en ze uit te dagen om gebruik te maken van origineel bronmateriaal.

In 2013 was het aantal inzendingen te klein om de prijs uit te kunnen reiken. Daarom is besloten om de twee inzendingen mee te laten dingen naar 2014. Dit jaar zijn vier inzendingen ontvangen, waardoor het totaal komt op zes: twee van VWO- en vier van HAVO-leerlingen. Van de inzendingen hebben er drie als onderwerp de Tweede Wereldoorlog. De andere drie inzendingen betreffen historische wandelingen door de stad Utrecht.

Voor het VWO ontvingen we twee inzendingen:

Cyrilein Evertsen en Robin Raauws stuurden hun werkstuk 'Het alledaagse leven gedurende de Hongerwinter in'. Op basis van interviews met hun opa's en oma's hebben ze het leven tijdens de laatste winter van de Tweede Wereldoorlog gereconstrueerd. Op originele wijze wordt de lezer meegenomen naar een tijd waarin vanzelfsprekende voorzieningen en eerste levensbehoeften ontbraken. Voor het onderzoek is geen ander bronmateriaal of literatuur gebruikt.

Siem Aartsen en Jesse Korsten deden ook onderzoek naar de Hongerwinter, maar zij vroegen zich af hoe het voedselaanbod veranderde en wat voor faciliteiten er waren die in de voedselvoorziening voorzagen. Siem en Jesse hebben een grote hoeveelheid literatuur en bronnen bestudeerd om deze hoofdvraag te beantwoorden. De jury heeft waardering voor de manier waarop ze de theorie van Trienekens over de voedselvoorziening verwerkt hebben. De uitwerking van het stuk is echter minder van kwaliteit, wat ook de leesbaarheid niet altijd ten goede komt.

Voor de HAVO hadden we vier inzendingen:

Serdar Akkanat en Tarik Aarab stuurden hun werkstuk 'Twee rondwandelingen door historisch Utrecht in'. Serdar en Tarik sturen de lezer langs een reeks monumentale panden in de stad Utrecht. Hierbij maken ze een onderscheid tussen kerkelijke en niet kerkelijke gebouwen. Eerst gaan we langs het Academiegebouw, de Inktpot en het oude hoofdpostkantoor, en vervolgens worden we langs een reeks binnenstadskerken gestuurd. De routes zijn goed uitgezet, waardoor de lezer een mooi overzicht krijgt van de belangrijkste panden in de stad.

Ook Daan Verwaaijen maakte een rondwandeling door de stad getiteld 'Een historische rondleiding door Utrecht'. Hij leidt ons langs een reeks bekende, onbekende, oude en moderne monumenten in de stad. Het is een helder geschreven stuk, dat uitnodigt om op pad te gaan.

Djordy van de Voort stuurde zijn werkstuk 'Rondje Utrecht' op. Wanneer u deze wandeling gaat nalopen, raden wij u aan vroeg te beginnen. Djordy stuurt ons langs ruim veertig plaatsen die allemaal het bezoeken waard zijn. Daarbij levert hij uitgebreide beschrijvingen met bronvermeldingen.

Marlous Deurhof en Janine Verduijn deden tot slot ook onderzoek naar de Tweede Wereldoorlog, en in het bijzonder naar de NSB. Hun werkstuk 'De NSB in Utrecht' gaat uitgebreid in op het ontstaan en opkomst van de NSB. Ook vragen ze zich af hoe wij nu naar deze partij en de geschiedenis kijken. Hierbij hebben ze veel, moeilijke, literatuur en bronnen gebruikt. Misschien hebben de auteurs het zichzelf iets te moeilijk gemaakt, want een duidelijke lijn lijkt soms te ontbreken, wat de leesbaarheid niet altijd ten goede komt.

Bij de beoordeling van de werkstukken heeft de jury vooral gekeken naar de methode, de bronnen en de manier waarop de stukken geschreven zijn. Dat laatste criterium woog voor de jury zwaar. Een werkstuk over een historisch onderwerp moet in de eerste plaats goed leesbaar zijn. Op grond van bovenstaande criteria heeft de jury, bestaande uit Erik Plomp, Mieke Heurneman en Hans Zijlstra, de inzendingen besproken en twee winnaars gekozen. Er is een prijs beschikbaar voor een VWO-werkstuk en een prijs voor een Havo-werkstuk.

Winnaar VWO:

Cyrilein Evertsen en Robin Raauws, Oosterlicht College Nieuwegein, 'Het alledaagse leven gedurende de Hongerwinter – persoonlijke verhalen'

Cyrilien en Robin hebben op basis van een reeks interviews een uitgebreid verslag geschreven van het dagelijks leven tijdens de Hongerwinter. Geïnterviewd zijn opa Gert, oma Netteke, oma Adri, oma Ria en opa Henk. De eerste drie woonden in de stad, en de laatste twee op het platte land. Hun leven wordt aan de hand van negen thema's beschreven: voedsel, kleding, vervoer, brandstof, zorg, onderwijs, religie, werkloosheid en vrije tijd. Op al deze terreinen kwamen de vijf hoofdpersonen problemen tegen die velen van ons zich niet meer kunnen voorstellen. Tegelijkertijd komen de overlevingsstrategieën aan bod. Jassen werden omgekeerd, eten werd zwart geruild, in de stadsparken werd hout gesprokkeld en het eten werd bereid op een noedkacheltje dat op de haard werd gezet. Wie bovendien naar de kerk ging, kon soms rekenen op iets extra's. Elk van deze thema's wordt besproken vanuit de stad en vanuit het platteland. Hierdoor ontstaat een overzicht van de verschillende problemen die stads- en dorpsbewoners kenden, en de oplossingen die ze bedachten.

Cyrilein en Robin laten ons kennis maken met mensen die de hongerwinter echt hebben meegemaakt. Ze hebben goed gebruik gemaakt van de methode van 'oral history', door familieleden over de oorlog te laten vertellen. Daarnaast hebben ze websites geraadpleegd om de informatie uit de interviews te kunnen begrijpen. In de bronvermelding ontbreken helaas boeken over Utrecht tijdens de Tweede Wereldoorlog. Daarmee hadden ze hun verhaal meer diepgang kunnen geven. Toch weten ze de lezer door levendige beschrijvingen op een indringende manier te laten voelen hoe het leven toen was. Hiermee is een werkstuk afgeleverd dat de Utrecht Profielwerkstukprijs waard is.

Winnaar HAVO

Daan Hendrik Michiel Verwaaijen, Sint Gregorius Utrecht, 'Een historische rondleiding door Utrecht'.

Daan Verwaaijen neemt ons in grote stappen mee door de geschiedenis van de stad Utrecht. Hij begint met het verhaal van het ontstaan en de ontwikkeling van de stad. Daarna volgt een wandeling door de oude binnenstad. We beginnen bij Sonneborgh en eindigen bij de Domtoren. Onderweg passeren we een aantal monumenten en krijgen we diverse toeristische en gastronomische tips. Daan schotelt ons in zijn wandeling een aantal fraaie gebouwen uit verschillende tijden en verschillende stijlperiodes voor. Hij heeft gekozen voor een combinatie van bekende gebouwen (Paushuize, Domtoren) en bijzondere, minder bekende monumenten (een Jugendstil pand en een pand in Moorse stijl).

Daan heeft een mooie beschrijving gegeven van een wandelroute door de stad Utrecht. De jury waardeert het dat hij aandacht besteedt aan bijzondere monumenten in de Choorstraat. Naast de gebruikte internetbronnen had literatuur over de stad Utrecht aanvullende informatie over de monumenten kunnen opleveren. Het toegankelijk geschreven werkstuk is een uitnodiging aan de lezer om de wandelroute te gaan volgen. Daarmee is het werkstuk de Profielwerkstukkenprijs waard.

De jury feliciteert Cyrilein, Robin en Daan met de eerste Utrecht Profielwerkstukkenprijs.

Utrecht, 11 juni 2014,

Hans Zijlstra
Juryvoorzitter